

Innst. 390 L

(2012–2013)

Innstillinger til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 113 L (2012–2013)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i energiloven

Til Stortinget

Sammendrag

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven). Endringene gjelder § 4-2 om utenlandskonsesjon, § 3-1 annet ledd om konsesjon på elektriske anlegg og § 5-6 om forhandlingsplikt for fjernvarmekonsesjonærer.

Departementet foreslår endringer i energiloven § 4-2 for å bringe bestemmelsen i samsvar med EØS-rettens krav. Det er fra EFTAs overvåkingsorgan (ESA) reist spørsmål om bestemmelsen om konsesjon for utenlandshandel er forenlig med EØS-avtalen, blant annet med henvisning til ukklarhet rundt kriteriene for å få konsesjon og behandlingen av konsesjonssaker etter § 4-2 (utenlandskonsesjon) og § 3-1 (anleggskonsesjon).

Det vises til at et sentralt formål med utenlandskonsesjonsordningen er å legge til rette for en mest mulig effektiv og sikker kraftutveksling mellom Norge og utlandet, som skal ivareta allmenne samfunnsinteresser som forsyningssikkerhet, miljø og ressursforvaltning. Det foreslås endringer som skal klargjøre hva som er konsesjonspliktig, hvilke kriterier som skal legges til grunn for vurderingen av om utenlandskonsesjon skal gis, og hva som reguleres i henholdsvis anleggs- og utenlandskonsesjonene.

Det foreslås samtidig å lovfeste at utenlandskonsesjon bare kan gis til den systemansvarlige eller et

foretak hvor den systemansvarlige har bestemmende innflytelse.

Departementet viser til at Statnett SF og Nord Pool Spot har konsesjoner for utenlandshandel på sentralnettsnivå. Disse konsesjonærene driver ikke egen produksjon eller salg av elektrisk energi, men sørger for nødvendig infrastruktur for fysisk kraftutveksling og markedsadgang for omsetning av energi. Dette inkluderer kraftutveksling mot utlandet. Slik kraftmarkedet fungerer i dag, er derfor ordlyden «utførsel og innførsel» ingen nøyaktig angivelse av hva som i praksis anses som konsesjonspliktig virksomhet. Konsesjonsplikten omfatter fysisk utførsel og innførsel av elektrisk energi, men ikke finansiell handel, jf. Ot.prp. nr. 56 (2000–2001).

Departementet mener det bør fremgå av bestemmelsen at den konsesjonspliktige virksomheten er begrenset til fysisk kraftutveksling i form av å etablere (eie eller drive) infrastruktur for kraftutveksling med utlandet. I et system som det nordiske, der kapasiteten i nettet gjøres tilgjengelig for aktørene gjennom implisitte auksjoner, er det Statnett SF som besørger fysisk utveksling. Lovteksten bør gjøre det tydeligere at det er forhold ved selve infrastrukturen og tilrettelegging for effektiv krafthandel som skal vurderes. Tilrettelegging for krafthandel som forestås av Nord Pool Spot, vil ikke lenger være konsesjonspliktig etter § 4-2. Vilkårene for krafthandel på organisert markeds plass, herunder handel med utlandet, bør fastsettes i konsesjon etter energiloven § 4-5.

Det foreslås å fastsette vilkår for handel på utenlandsforbindelser – i tråd med de krav som følger av grensehandelsforordningen og dens vedlegg. Bestemmelsen gir hjemmel for ytterligere vilkår dersom det er påkrevet av allmenne hensyn. Slike vilkår kan være en tidsbegrensning av når konsesjonen må benyttes eller restriksjoner på bruk av forbindelsen i perioder dersom det er påkrevet av hensyn til drifts-

eller forsyningssikkerhet. Vilkårene må være i samsvar med lovens formål, stå i saklig sammenheng med de hensyn som inngår i vurderingen av om en konsesjon skal gis og for øvrig være objektive, transparente og ikke-diskriminerende.

Det foreslås innført et nytt krav om informasjon til departementet som gjør det mulig for departementet å ha samlet oversikt over planlagte prosjekter. Departementet kan kreve ytterligere informasjon for å gjøre en foreløpig vurdering av prosjektets forventede samfunnsøkonomiske lønnsomhet.

Det foreslås fastsatt en mulighet for forenklet konsesjonsvurdering for lokale utenlandsforbindelser. Med lokal forsyning siktes det til forbindelser på lavere nettnivå, eksempelvis tilhørende en områdekonsesjonær etter energiloven § 3-2. Her får ikke EUs regler som gjelder transmisjon anvendelse, og det kan være rasjonelt med en enklere behandling og forenklede vilkår i slike saker. Det foreslås heller ikke krav om at systemansvarlig eller foretak hvor den systemansvarlige har bestemmende innflytelse må eie slike forbindelser.

Paragraf 3-1 i energiloven fastsetter konsesjonsplikt for å bygge, eie og drive elektriske anlegg. Det finnes i dag en forskriftshjemmel til å fastsette hvor høy spenningen for et elektrisk anlegg skal være for at konsesjonsplikt inntreffer. Som følge av endringsforslaget vil konsesjonsplikten også kunne knyttes til installert effekt i anlegget. Bakgrunnen for forslaget er at departementet ønsker å legge til rette for at mindre vindkraftverk, som i dag konsesjonsbehandles etter energiloven, kan behandles av kommunene etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Forslaget til forskriftshjemmel er likevel generelt utformet, og inneholder ingen begrensninger med hensyn til hvilke anlegg som kan omfattes av en effektgrense.

Departementet ønsker å legge til rette for effektiv utnyttelse av varmeressursene. Det foreslås derfor en forhandlingsplikt for fjernvarmekonsesjonærer som mottar en forespørsel om leveranse eller adgang til fjernvarmenettet fra tredjepart. Etter forslaget kan departementet megle mellom partene i tvister mellom konsesjonær og tredjepart som ønsker adgang eller å levere varme. Departementet understreker at forslaget ikke innebærer noen plikt for fjernvarmekonsesjonæren til å motta tredjepartsleveranser eller til å gi tredjepart adgang til fjernvarmeanlegget. Departementets myndighet etter bestemmelsen vil bli delegert til NVE.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Irene Johansen, Torstein Rudihagen, Tor-

Arne Strøm og Eirin Sund, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Oskar J. Grimstad og Henning Skumsvoll, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Egeland, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at det i proposisjonen fremmes endringer i energiloven som gjelder § 4-2 om utenlandskonsesjon, § 3-1 annet ledd om konsesjon på elektriske anlegg og § 5-6 om forhandlingsplikt for fjernvarmekonsesjonærer.

Endringer av energiloven § 4-2

Komiteen viser til at Norge er en del av et nordisk marked for elektrisitet, og at vi gjennom linjer og kabelforbindelser også er en del av kraftmarkedet i Europa. Dette styrker både egen forsyningssikkerhet og verdiskaping gjennom muligheten for at Norge kan eksportere og importere kraft.

Komiteen vil understreke betydningen av å tilrettelegge for en mest mulig effektiv og sikker kraftutveksling mellom Norge og utlandet – på en måte som ivaretar både forsyningssikkerhet, miljø, ressursforvaltning og verdiskaping. Den foreslåtte endringen i energiloven § 4-2 innebærer en klargjøring av hva som er konsesjonspliktig, hvilke kriterier som skal legges til grunn for vurderingene av om utenlandskonsesjon skal gis, og hva som reguleres i anleggs- og utenlandskonsesjonene. Videre foreslås at utenlandskonsesjon bare kan gis til den systemansvarlige eller et foretak hvor den systemansvarlige har bestemmende innflytelse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til regjeringens foreslåtte endring i energiloven § 4-2 om at utenlandskabler kun skal bygges av Statnett, eller selskaper hvor Statnett har bestemmende innflytelse. Med veldig høy andel vannkraft i energimiksen er Norges kraftsituasjon sårbar i år med lite nedbør. Det er derfor avgjørende å ha god kraftflyt mellom Norge og våre naboland. Flertallet viser til at Norge i dag har flere utenlandskabler, og at Statnett nylig har levert konsesjonssøknad for ytterligere to forbindelser.

Flertallet mener det er svært gode grunner til at Statnett skal eie eller ha kontroll over utenlandskablene.

Flertallet vil videre peke på at etablering av utenlandskabler ofte fører til behov for opprustninger og styrking av nettet også i Norge, på grunn av endret kraftflyt i det innenlandske nettet. Flertallet understreker betydningen av at eier og utbygger av

utenlandskabler er den samme som har ansvaret for systemintegriteten til det innenlandske nettet. Det vil, slik flertallet ser det, bidra til at en ser bygging av utenlandskabler i sammenheng med behovet og begrensningene i nettet i Norge.

Flertallet vil også peke på at ett av de store grepene som ble gjort i energiloven i 1991 var et skille mellom produksjon og transmisjon av kraft. Denne typen regulering er også ført videre i EUs 1., 2. og 3. elmarkedsdirektiv. Flertallet mener det vil være uheldig å åpne for at aktører som produserer kraft skal få tilgang til å eie og drifte transmisjon av kraft mellom Norge og utlandet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er uenig i at utenlandskonsesjon (konsesjon til mellomlandsforbindelser) bare kan gis til den systemansvarlige eller et foretak hvor den systemansvarlige har bestemmende innflytelse.

Disse medlemmer viser til at myndighetene gjennom konsesjonsbestemmelsene vil ha kontroll med hvem som får bygge mellomlandsforbindelser for kraftutveksling med utlandet, og at myndighetene i disse prosessene kan vurdere samfunnsøkonomiske hensyn, effekt på kraftprisene, eventuelle behov for forsterkninger i det innenlandske sentralnettet og eventuelt andre hensyn som måtte være relevante fra et samfunnsperspektiv.

Disse medlemmer mener det vil være uheldig å gi den systemansvarlige TSO, det vil si Statnett, monopol på eierskapet til mellomlandsforbindelsene. Dette betyr i realiteten at myndighetene gir fra seg viktige verktøy for å redusere risiko og kostnader for kundene. Dersom andre aktører enn Statnett kunne bygge og eie mellomlandsforbindelsen, ville risikoen og finansieringen bli delt på flere aktører enn bare nettkundene. Med den foreslåtte lovendringen vil kundene måtte ta alle kostnader og risiko forbundet med satsing på mellomlandsforbindelser gjennom sentralnettstariffen. Videre vil et mer mangfoldig aktørbilde sannsynligvis drive frem bedre prosjekter for sammenligning og i konkurranse med hverandre.

Disse medlemmer frykter at Norge får et dyrere og dårligere utbygd nett og marked gjennom den monopoliseringsprosessen som regjeringen gjennom dette forslaget til lovendring legger opp til. Disse medlemmer mener det er viktigere at kapasiteten til kraftutveksling med utlandet bygges ut enn hvem som eier denne. Disse medlemmer frykter at Statnett vil få monopol også på fremtidige analyser av kraftmarkedene, behov, prisanalyser mv. Disse medlemmer frykter at dette vil redusere kvaliteten på informasjonstilgangen, og at energinasjonen Norge vil redusere sine muligheter for videreutvikling og vekst i et energimarked preget av store

endringer både nasjonalt og i en europeisk sammenheng.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av at strømkundene, både private husholdninger og industrikunder, ivaretas på en god måte. Disse medlemmer viser til høringsuttalelsen fra Konkurransetilsynet, som påpeker at flere utenlandskabler vil gjøre det vanskeligere for kraftselskapene å bruke markedsrett til å presse opp prisene. Konkurransetilsynet skriver følgende:

«En direkte effekt av å bygge ut utenlandskabler er at konkurransen i markedet vil kunne øke. Utbyggingen kan redusere sannsynligheten for at det oppstår flaskehals, noe som også reduserer potensialet for utnyttelse av markedsrett.»

Disse medlemmer frykter at en monopolisering av eierskapet til hvem som kan bygge og eie mellomlandsforbindelsene vil redusere kapasitetsutbyggingen og svekke kundenes situasjon.

Disse medlemmer går på denne bakgrunn imot den foreslåtte endring i § 4-2, og fremmer følgende alternative forslag:

«I lov 29. juni nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. gjøres følgende endring:

§ 4-2 skal lyde:

§ 4-2 (Utenlandsforbindelser)

For å eie eller drive utenlandsforbindelser som er omfattet av § 3-1, kreves særskilt konsesjon fra departementet. Ved vurderingen av om konsesjon bør gis, skal det legges vekt på prosjektets samfunnsøkonomiske lønnsomhet, forholdet til eventuelle konkurrerende prosjekter og transparente og ikke-diskriminerende hensyn for øvrig.

Departementet kan i konsesjonen fastsette vilkår for handel som innebærer bruk av utenlandsforbindelsen. I konsesjonen kan det for øvrig settes andre vilkår som er påkrevet av allmenne hensyn. Krav som følger av EØS-avtalens regler om grensekryssende krafthandel, må være oppfylt.

Aktører som planlegger etablering av ny utenlandsforbindelse skal snarest mulig informere departementet. Departementet kan kreve informasjon fra enhver aktør med slike planer. Ved endringer av prosjektets karakter i forhold til opplysninger gitt i forkant av eller under konsesjonsbehandlingen, herunder hvis det inngås nye avtaler, skal departementet underrettes.

For mindre utenlandsforbindelser til lokal forsyning i grenseområder gjelder ikke kravet i første ledd annet punktum. I slike tilfeller kan det gjøres en forenklet vurdering av om konsesjon bør gis. Vilkår i

konsesjonen kan tilpasses forbindelsens lokale karakter.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil påpeke at Norge, som en betydelig energinasjon, kan utnytte et større verdipotensial ved å styrke kapasiteten på mellomlandsforbindelsene og derved knytte seg tettere opp mot Europa og bidra til at våre naboland klarer å innfri sine energi- og klimamålsettinger. Gjennom elsertifikatordningen med Sverige vil det komme mye ny fornybar energiproduksjon inn i det nordiske markedet, og det er viktig å sikre en best mulig balansert markedsutvikling mellom tilbud og etterspørsel. Gjennom elsertifikatmarkedet bygges det opp en politisk styrt overkapasitet som har konsekvenser for prisdannelsen fremover. Uten tilstrekkelig utvekslingskapasitet bidrar dette til økende kraftoverskudd, prisfall og store verditap.

Disse medlemmer viser til at Statnett ved den foreslåtte lovendringen i realiteten vil ha monopol på krevende utbygginger av mellomlandsforbindelser, mens Statnett allerede er på etterskudd i forsterkninger og utbygginger av det norske sentralnettet innenlands.

Disse medlemmer viser til at nærmest samtlige høringsinstanser er negative til at konsesjon til mellomlandsforbindelser bare skal gis til den systemansvarlige eller foretak der denne har avgjørende innflytelse. Disse medlemmer viser til at aktørene i kraftbransjen mener dette vil ha vesentlige økonomiske konsekvenser for kraftselskapene, men registrerer at olje- og energiministeren i sitt svarbrev til energi- og miljøkomiteen, datert 8. mai 2013, skriver:

«Jeg anser forslaget først og fremst som en presisering av dagens praksis, og uten vesentlige økonomiske konsekvenser».

Disse medlemmer vil påpeke at det her er en vesentlig forskjell i virkelighetsoppfatning mellom olje- og energiministeren og en samlet kraftbransje.

Disse medlemmer registrerer også at olje- og energiministeren ikke kan fremlegge noen faglig analyse som bekrefter hans påstander om at lovendringen ikke har vesentlige økonomiske konsekvenser for kraftbransjen, gjennom sitt svarbrev til komiteen datert 14. mai 2013. Videre vil disse medlemmer påpeke at sektormyndigheten NVE tidligere har startet konsesjonsbehandlingen av både NorGer og NorthConnect som begge var/er eid av ikke-TSO-er. Først etter at lovforslagene i Prop. 113 L (2012–2013) ble fremmet, har NVE stilt behandlingen av konsesjonssøknadene i bero i påvente av behandlingen av lovforslaget. Dette viser at regjeringens påstand om

at lovforslaget først og fremst er en presisering av gjeldende rett, ikke medfører riktighet.

Disse medlemmer viser til at Den tredje energimarkedspakken ble vedtatt i EU den 13. juli 2009, og at hoveddelen trådte i kraft i EU 3. mars 2011. Norge har ennå ikke sendt forslag til implementering av denne pakken på høring, og disse medlemmer vil påpeke at eventuelle lovforslag knyttet til endringer i energiloven knyttet opp til eierskap av mellomlandsforbindelsene burde forventet implementeringen av dette direktivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er riktig at flere aktører enn Statnett eller selskaper hvor Statnett har «bestemmende innflytelse» gis anledning til å søke om utenlandskonsesjon, det vil si muligheten til å bygge og drive mellomlandsforbindelser fra Norge. Samtidig er disse medlemmer kritiske til en storstilt utbygging av utenlandskabler.

Disse medlemmer viser til at økt kapasitet på overføringsnettet til utlandet kan få konsekvenser for prisdannelsen for elektrisk kraft innenlands. Der som kapasitetsøkningen finner sted raskere enn utbygging av ny kraft, kan det føre til høyere strømpriser for norske strømkunder. Dette er en utvikling som ikke er ønsket av disse medlemmer, som derimot er av den oppfatning at landets rike tilgang til naturressurser også skal komme norske innbyggere og næringsliv til gode gjennom tilgang til energi til en fornuftig pris.

Disse medlemmer kan vanskelig se det som Norges oppgave å forsyne Europa med fornybar energi i konkurranse med eksport av norsk naturgass. Etter disse medlemmers syn kan dette hensynet ivaretas ved å avvente bygging av ny overføringskapasitet til utlandet før en har et betydelig kraftoverskudd innenlands, ettersom disse medlemmer er av den oppfatning at norske kunder ikke skal måtte konkurrere med utenlandske kunder om den samme kraften.

Disse medlemmer er bekymret over at dyrere strøm som følge av utenlandskabler kommer i tillegg til andre kostnader som er ventet for forbrukeren i nær fremtid. For eksempel skal de planlagte investeringskostnadene i sentralnettet de neste 10 årene på mellom 50 og 70 mrd. kroner i all hovedsak dekkes av forbrukerne gjennom nettleien.

Disse medlemmer viser til at også Norsk Industri har uttrykt bekymring over kostnadsøkningene i nettet. De frykter uforutsigbarhet for industrien og faren for økt karbonlekkasje, det vil si at industri flytter ut av Norge. I sin høringsuttalelse skriver Norsk Industri at de er «bekymret over at nettkundene får det fulle økonomiske ansvaret for både kabelen og de innenlandske følgekostnadene i

nettet uten å ha innflytelse på investeringsbeslutningen».

Endringer av energiloven § 3-1 annet ledd

Komiteen viser til de foreslåtte endringene i § 3-1 og vil understreke betydningen av at det legges til rette for at mindre vindkraftverk som i dag konsesjonsbehandles etter energiloven, kan behandles av kommunene etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).

Komiteen er enig i at det er ønskelig at beslutninger som kan treffes lokalt i størst mulig grad skjer på lokalt nivå, og viser til at endringsforslagene har blitt positivt mottatt hos de fleste av høringsinstansene. Komiteen er videre enig i at det på grunnlag av nettvurderinger er fornuftig med en øvre grense basert på installert effekt for konsesjonsplikt for vindkraftanlegg, og at dette gir forutsigbarhet med hensyn til hva slags anlegg som må konsesjonsbehandles etter energiloven.

Endringer av energiloven § 5-6

Komiteen viser til betydningen av å tilrettelegge for en effektiv utnyttelse av varmeressursene. Aktører som ønsker å levere varme har i dag ikke lovfestede rettigheter til tilknytning eller til å inngå avtaler om leveranser eller adgang til fjernvarmeanlegg. Det vises til at det er opp til aktørene selv å inngå avtaler om tredjepartsleveranser eller tredjepartsadgang.

Komiteen vil understreke at de foreslåtte lovendringene ikke endrer dette, men pålegger en forhandlingsplikt for konsesjonærer som mottar en forespørsel om leveranse eller adgang til fjernvarmenettet for tredjepart. Komiteen er enig i at denne endringen vil styrke tredjeparts muligheter til å fremme sine prosjekter for utnyttelse av varmeressurser og således kunne bidra til et bedre tilbud til kundene. Komiteen har forståelse for at denne forhandlingsplikten kan representere merarbeid for konsesjonærene siden disse i utgangspunktet ikke har modeller for prising av tredjepartsadgang. Dersom det viser seg at lovendringen medfører en uforholdsmessig stor arbeidsbyrde, vil komiteen påpeke at det kan være behov for å vurdere eventuelle forskningsmidler til dette formålet.

Komiteen viser til at fjernvarmekonsesjonæren har ansvar for systemintegriteten. Uavhengig av hvilke avtaler konsesjonæren inngår om tredjepartsleveranser eller -adgang, vil konsesjonæren være bundet av sine plikter i lovverket og konsesjonen, herunder plikten i energilovforskriften § 5-3, til å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand til enhver tid. Komiteen forutsetter at en eventuell avtale mellom konsesjonær og aktør som ønsker tred-

jeparts adgang, regulerer forholdet mellom partene på dette punktet.

Komiteen er blitt kjent med at departementet har satt i gang arbeid med en gjennomgang av fjernvarmereguleringen – blant annet knyttet til spørsmål om tilknytningsplikt og fjernvarmepris. Komiteen mener regjeringen i denne sammenheng også bør vurdere å se på hvorvidt aktørene som ønsker tredjepartsadgang skal være underlagt egen konsesjon, med egne plikter knyttet til forsyningssikkerhet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til komiteens høring 8. mai 2013, og innspillet fra Norsk Fjernvarme, hvor det påpekes at tredjepartsadgang er et helt annet produkt enn tredjepartsleveranse, og med helt andre kostnadsmessige og forsyningsmessige konsekvenser.

Disse medlemmer viser til at tredjepartsadgang har vært drøftet og forkastet i Sverige, Finland og Tyskland, med bakgrunn i at det vil gi høyere pris for kundene, dårlig økonomi og mulig nedleggelse av fjernvarmeverk, og dermed uheldig forsyningsmessig.

Disse medlemmer mener forskjellen på tredjepartsleveranse og tredjepartsadgang er underkommunisert i proposisjonen, og at departementet bør utrede dette i forbindelse med den varslede gjennomgangen av fjernvarmereguleringen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag

I lov 29. juni nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. gjøres følgende endring:

§ 4-2 skal lyde:

§ 4-2 (Utenlandsforbindelser)

For å eie eller drive utenlandsforbindelser som er omfattet av § 3-1, kreves særskilt konsesjon fra departementet. Ved vurderingen av om konsesjon bør gis, skal det legges vekt på prosjektets samfunnsøkonomiske lønnsomhet, forholdet til eventuelle konkurrerende prosjekter og transparente og ikke-diskriminerende hensyn for øvrig.

Departementet kan i konsesjonen fastsette vilkår for handel som innebærer bruk av utenlandsforbindelsen. I konsesjonen kan det for øvrig settes andre vilkår som er påkrevet av allmenne hensyn. Krav som følger av EØS-avtalens regler om grensekryssende krafthandel, må være oppfylt.

Aktører som planlegger etablering av ny utenlandsforbindelse skal snarest mulig informere departementet. Departementet kan kreve informasjon fra enhver aktør med slike planer. Ved endringer av prosjektets karakter i forhold til opplysninger gitt i forkant av eller under konsesjonsbehandlingen, herunder hvis det inngås nye avtaler, skal departementet underrettes.

For mindre utenlandsforbindelser til lokal forsyning i grenseområder gjelder ikke kravet i første ledd annet punktum. I slike tilfeller kan det gjøres en forenklet vurdering av om konsesjon bør gis. Vilkår i konsesjonen kan tilpasses forbindelsens lokale karakter.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i energiloven

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. gjøres følgende endringer:

§ 1-4 skal lyde:

§ 1-4 (*Statens anlegg*)

Lovens bestemmelser i §§ 2-2 annet og tredje ledd, 3-2, 3-3, 3-4, 3-6 og 10-3 gjelder ikke for statens anlegg.

§ 3-1 annet ledd skal lyde:

Departementet fastsetter ved forskrift hvor høy spenning eller hvilken installert effekt et elektrisk anlegg skal ha for at første ledd får anvendelse. Departementet kan ved forskrift fastsette unntak fra konsesjonsplikt eller nærmere angitte begrensninger for konsesjonsfrie anlegg.

§ 4-2 skal lyde:

§ 4-2 (*Utenlandsforbindelser*)

For å eie eller drive utenlandsforbindelser som er omfattet av § 3-1, kreves særskilt konsesjon fra departementet. Konsesjon kan bare gis til den systemansvarlige etter § 6-1 eller til foretak hvor den systemansvarlige etter § 6-1 har bestemmende innflytelse. Ved vurderingen av om konsesjon bør gis, skal det legges vekt på prosjektets samfunnsøkon-

miske lønnsomhet, forholdet til eventuelle konkurrerende prosjekter og transparente og ikke-diskriminerende hensyn for øvrig.

Departementet kan i konsesjonen fastsette vilkår for handel som innebærer bruk av utenlandsforbindelsen. I konsesjonen kan det for øvrig settes andre vilkår som er påkrevet av allmenne hensyn. Krav som følger av EØS-avtalens regler om grensekryssende krafthandel, må være oppfylt.

Aktører som planlegger etablering av ny utenlandsforbindelse skal snarest mulig informere departementet. Departementet kan kreve informasjon fra enhver aktør med slike planer. Ved endringer av prosjektets karakter i forhold til opplysninger gitt i forkant av eller under konsesjonsbehandlingen, herunder hvis det inngås nye avtaler, skal departementet underrettes.

For mindre utenlandsforbindelser til lokal forsyning i grenseområder gjelder ikke kravet i første ledd annet punktum. I slike tilfeller kan det gjøres en forenklet vurdering av om konsesjon bør gis. Vilkår i konsesjonen kan tilpasses forbindelsens lokale karakter.

§ 5-6 skal lyde:

§ 5-6 (*Forhandlingsplikt*)

Konsesjonæren plikter, på forespørsel fra noen som ønsker å inngå avtale om tredjepartsleveranse eller tredjepartsadgang til fjernvarmeanlegget, å forhandle med vedkommende i god tro og med det formål å komme til enighet. Dersom partene ikke kommer til enighet, skal konsesjonæren gi en begrunnelse for hvorfor tredjepartsleveranse eller tredjepartsadgang avslås.

Plikten til å forhandle etter første ledd gjelder likevel ikke dersom tredjepartsleveranse eller tredjepartsadgang av åpenbare tekniske grunner ikke kan gjennomføres. Konsesjonæren skal beskrive hvilke åpenbare tekniske grunner som foreligger og gi en begrunnelse for avslaget.

Twister mellom konsesjonæren og noen som ønsker å inngå avtale som nevnt i første ledd, kan bringes inn for departementet etter skriftlig begjæring fra en av partene. Departementet kan megle i saken etter at partene er gitt adgang til å uttale seg. Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere bestemmelser om slik megling.

Nåværende § 5-6 blir ny § 5-7.

§ 10-2 oppheves.

§ 10-3 sjette ledd oppheves.

§ 10-7 første ledd nr. 1 skal lyde:

1. kapittel 3-9, § 10-1 annet ledd og tredje ledd første *punktum samt* pålegg gitt i medhold av disse bestemmelsene når det i pålegget er særskilt be-

stemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 30. mai 2013

Erling Sande

leder

Siri A. Meling

ordfører

